

УДК 371. 134: 372

С. М. Гаврилюк,

доктор педагогічних наук, доцент, доцент кафедри дошкільної педагогіки
(Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини, м. Умань)

О. В. Поліщук,

кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри дошкільної педагогіки
(Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини, м. Умань)

МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІЧНОЇ ТВОРЧОСТІ МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ДОШКІЛЬНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ

Стаття присвячена проблемі розвитку педагогічної творчості майбутніх вихователів в умовах модернізації змісту сучасної дошкільної освіти, упровадження нової парадигми виховання, метою якої є формування людини новітнього часу, розвиток її креативних можливостей та творчого потенціалу. У статті узагальнено та сформульовано визначення поняття «креативність». Обґрунтовано принципи професійної підготовки майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів до педагогічної творчості. З'ясовано роль вихователя у розвитку творчого потенціалу особистості, починаючи з раннього дошкільного віку. Визначено показники творчого потенціалу особистості вихователя дітей дошкільного віку. Висновки мають теоретичне і практичне значення для актуалізації творчої діяльності фахівців дошкільної освіти.

Ключові слова: творча особистість, педагогічна творчість, креативність, творча самореалізація.

Постановка проблеми. У зв'язку з модернізацією змісту сучасної дошкільної освіти, упровадженням нової парадигми виховання, метою якої є формування людини новітнього часу, розвиток її креативних можливостей та творчого потенціалу, важливого значення набуває професійна підготовка майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів до педагогічної творчості.

Напрями оновлення дошкільної освіти, зорієнтовані на особистісне зростання майбутнього педагога-професіонала, знайшли відображення в Законах України «Про освіту», «Про дошкільну освіту», «Про вищу освіту», Базовому компоненті дошкільної освіти. Про істотне покращення професійної підготовки педагогічних кадрів для дошкільних установ наголошувалося й на Всеукраїнському з'їзді працівників дошкільної освіти (05.11.2010).

Завдання професійної підготовки студентської молоді визначено в Національній стратегії розвитку освіти в Україні на період 2012-2021 років, які спрямовують систему освіти на використання внутрішніх резервів, її освітнього, наукового та інноваційного потенціалів, структурну перебудову, пошук нових, більш ефективних форм діяльності, сучасних методологічних підходів до підготовки спеціалістів, спрямованих на активну позицію студента як суб'єкта освітнього процесу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Формування творчої особистості досліджено в роботах В. Андрєєва, Д. Богоявленської, В. Дружиніна, О. Кочерги, В. Кременя, О. Кульчицької, В. Моляка, Б. Новікова, В. Роменця, В. Рибалки, Т. Сущенко та ін.

Серед зарубіжних дослідників зазначена проблема розглядалась в роботах Дж. Абра, Ф. Баррона, М. Волаха, Дж. Гілфорда, Е. де Боно, Д. Дьюї, Т. Рібо, А. Маслоу, С. Медніка, К. Роджерса, А. Розенберга, В. Сатир, Дж. Сміта, Р. Стернберга, Е. Торранса, К. Юнга, З. Фрейда, Е. Фромма та ін.

Актуальні питання розвитку творчості в дошкільному дитинстві висвітлено в працях Ш. Амонашвілі, Л. Артемової, Л. Березовської, І. Беха, А. Богуш, Л. Виготського, Н. Гавриш, О. Запорожця, О. Кононко, О. Отич, Т. Піроженко та ін. Учені акцентують на зростанні ролі дитячої творчості у виховній діяльності дошкільних навчальних закладів, що передбачає професійну підготовку майбутніх вихователів до розвитку творчих здібностей дітей.

Різним аспектам готовності педагога до творчої інноваційної діяльності присвячено дисертаційні дослідження: О. Волошенко, О. Виговської, Н. Кичук, Л. Кекух, Л. Мільто, С. Сисоєвої, Н. Устинової, І. Харкавців та ін.

Окремі дослідження вчених було присвячено розвитку творчого потенціалу майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів та підготовці їх до творчої діяльності дітей (А. Богуш, Л. Зданевич, Л. Іщенко, Е. Карпова, О. Листопад та ін.)

Аналіз доробку вчених у галузі дошкільної педагогіки свідчить про інтенсивний пошук педагогічних умов творчої самореалізації майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів, розвиток їх професійно-творчого потенціалу, особистісних якостей, необхідних для успішної професійної діяльності.

Мета статті: розглянути основні підходи до визначення поняття «креативність»; обґрунтувати принципи професійної підготовки майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів до педагогічної творчості.

Виклад основного матеріалу дослідження. Рівень творчого розвитку майбутнього покоління значною мірою визначається професіоналізмом, творчою компетентністю, фаховим мисленням педагога, його психологічною готовністю до педагогічної творчості.

Наразі соціально-педагогічні умови системи освіти нашої держави потребують ініціативного, винахідливого вихователя, здатного адаптуватися до мінливих життєвих ситуацій, критично мислити, реагувати на нові запити суспільства, успішно реалізувати себе у творчій професійній діяльності. Сучасний фахівець повинен творчо мислити, бути здатним до генерації нових ідей, легко пристосовуватися до змін у суспільстві, тому основними ознаками професійної готовності майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів до педагогічної діяльності є усвідомлення значущості своєї професії; сформована гуманістична спрямованість особистості; соціальна відповідальність; установка на творчість; уміння ставити чіткі цілі; володіння інноваційними методиками розвитку творчого потенціалу дітей дошкільного віку.

Велика роль у розвитку творчого потенціалу особистості, починаючи з раннього дошкільного віку, належить вихователю. У зв'язку з цим зростає необхідність професійної підготовки майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів до педагогічної творчості. На думку багатьох учених (А. Богущ, Ш. Амонашвілі, В. Загвязинського, І. Зязюна, В. Кан-Калика, М. Нікандрова, Н. Кузьміної, Ю. Кулюткіна, В. Моляко, В. Панова, С. Сисоевої та ін.), кожному педагогу властиве прагнення до безперервного розвитку свого потенціалу, оскільки творчість є необхідною умовою його професійного становлення.

На особливу потребу вихователів у педагогічній творчості вказував дослідник проблем сучасної педагогіки В. Загвязинський. Творчий процес, на його думку, невід'ємний від особистості педагога і є необхідною умовою його становлення, самопізнання, розвитку й розкриття як особистості [7, с. 16]. Водночас учений підкреслював, що педагогічна творчість не виникає імпульсивно, не народжується стихійно. Професія педагога, вихователя, за словами науковця, потребує постійної творчості, педагогічний успіх насамперед залежить від творчих здібностей дитячого наставника, його відповідальності, ерудиції, культури, особистості. Педагогічна творчість тісно пов'язана з широким кругозором, внутрішньою культурою, розвитком здібностей і спрямованості вчителя до пошуку більш досконалих систем навчання [7, с. 120].

Учений стверджував, що педагогічна творчість передбачає наявність у вчителя комплексу таких якостей, що характеризують будь-яку творчу особистість незалежно від виду її діяльності: ерудованість, відчуття нового, здатність до аналізу й самоаналізу, гнучкість і широта мислення, активність, воля, розвинена увага тощо [7, с. 122]. Творчій особистості педагога, на думку В. Загвязинського, притаманна особлива педагогічна захопленість, націленість на оптимальні результати виховання і навчання, глибока повага до особистості дитини, віра в її можливості [7, с. 123].

Автор доходить важливого висновку про те, що творчі здібності розвиваються в такій діяльності, яка сама вимагає творчості. Отже, потрібно активно формувати ці якості насамперед у студентів. Творчий підхід виявляє оригінальність педагогічних ситуацій, знижує або зовсім ліквідує монотонність учительської праці, пробуджує ентузіазм і натхнення, без яких немає справжньої педагогічної майстерності. Ось чому повсякденна вчительська творчість виступає і умовою, і наслідком оволодіння професією, досягнення педагогічної майстерності, яка, будучи синтезом теоретичних знань і високорозвинених практичних умінь, затверджується й проявляється через творчість і, у свою чергу, сприяє дієвій реалізації творчих задумів і знахідок [7, с. 13]. З огляду на це, кінцевим результатом педагогічної творчості є формування особистості нової людини, яке досягається використанням передових технологій та власним практичним досвідом педагогів у певних умовах створення нової дійсності [7, с. 9].

У світлі ідей особистісно-зорієнтованого виховання особливого значення набувають концептуальні підходи Ш. Амонашвілі до розвитку педагогічної творчості майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів. Квінтесенцією гуманної педагогіки вчителя-новатора стала віра в дитину, яка є необхідною умовою будь-якої педагогічної дії. За словами педагога, сучасна дитина шукає свого наставника, здатного пробудити в ній творчі здібності, надихнути її на творчість, тому закликає педагогів вірити в безмежжя таланту кожного вихованця. У цьому зв'язку автор образно зазначає, що «діти це диво, але й потрібні педагоги-чарівники. Вони потрібні не лише окремим дітям, а кожній дитині, тому що диво – в кожній з них. Чародійництво педагога повинно полягати в тому, щоб надати навчанню багатогранності, всебічності, гармонійності, зробити його стимулюючим, розвивальним. Для цього потрібно озброїтися вірою в дитину, в її величезні можливості» [1, с. 9].

Книга Ш. Амонашвілі «Учителю, надихни мене на творчість!» стала зверненням усіх дітей до своїх педагогів-наставників стверджувати у власному житті Світлу творчість, нести Світло дітям і надихати на таку ж творчість своїх вихованців. Адже, за висловлюванням Ш. Амонашвілі, творчість – поняття великоємне. Воно є підґрунтям всіх підґрунть нашого буття – земного і надземного [2, с. 34]. Тільки через творчість особистість пізнає і вдосконалює себе та стає творцем безмежжя Всесвіту. Кожен із нас створений для творчості, а не для народження і смерті [2, с. 35]. Учений зазначає: «Чим більше людина творить, тим сильніше вона спрямована до Світла, тим більше вона вдосконалюється і підноситься» [2,

с. 36]. Саме тому кожному вчителю філософ щиро бажає натхнення на педагогічну творчість. Окрім того, автор наголошує на необхідності створення педагогом умов для творчої талановитої особистості. На нашу думку, успіх роботи педагога залежить від систематичної і копіткої праці над собою – підвищенням педагогічного рівня, особистої готовності до творчості. Так само і В. Бухвалов закликав педагогів пам'ятати про те, що в педагогічній творчості джерелом усього є особистість наставника і, насамперед, наявність у нього творчих якостей, які виховуються впродовж життя. «Стати творчою особистістю під силу кожному педагогу», – наголошував учений [5, с. 41].

Зауважимо, що показниками творчого потенціалу особистості вихователя дітей дошкільного віку є його гуманістична спрямованість, професійна компетентність, гнучкість, самосвідомість, активність, цілеспрямованість, ініціативність, почуття гумору тощо. Найважливішою особистісною якістю, необхідною для повноцінної творчої самореалізації майбутнього вихователя, що характеризує схильність до педагогічної професії, є креативність.

У психолого-педагогічній літературі «креативність» трактується як творча здібність, здатність генерувати нові, оригінальні ідеї тощо. Наведено кілька визначень поняття «креативність», що мають місце в психолого-педагогічних джерелах: «креативність – це творчі можливості, здібності людини, які можуть проявлятися в мисленні, почуттях, спілкуванні, окремих видах діяльності» [12, с. 359]; універсальна, пізнавальна творча здібність, рівень творчої обдарованості, здібності до творчості, творення, продукування ідей, методик, технологій, проєктів. Вона має підвищену чутливість до проблем і виявлення протиріччя знань та становить відносно стійку характеристику особистості [8, с. 147; 13, с. 42]; «креативність – це рівень творчої обдарованості, здатності до творчості, що складає досить стійку характеристику особистості» [6]. Таким чином, креативність як індивідуальна характеристика становить продуктивний аспект творчої особистості, який виражається в активній життєвій позиції, постійній спрямованості на творчу діяльність.

У дослідженні «креативність» розуміємо як рівень творчої обдарованості, здібності і здатності до творчості, відносно усталену характеристику особистості. Саме тому важливим питанням при вивченні творчості є проблема носія творчого початку, тобто особистості, – творця.

Зазначимо, що концепція креативності була розроблена зарубіжними дослідниками Дж. Гілфордом і Е. Торенсом. Учені розглядали її як універсальну пізнавальну здібність людини та змогли виявити зв'язок між коефіцієнтом інтелекту й здібністю до творчості. У своїх дослідженнях Дж. Гілфорд виділив такі задатки креативної особистості:

- здатності до виявлення й постановки проблем;
- продукування різноманітних ідей у невизначеній ситуації;
- здатність генерувати велику кількість ідей;
- спроможність продукувати різноманітні ідеї;
- уміння бачити предмет під новим кутом зору, знаходити його нове використання в практичній діяльності;
- здатність відповідати на подразники нестандартно;
- прагнення до інтелектуальної новизни, знаходження власного, не схожого на інші рішення;
- спроможність удосконалювати об'єкт, додаючи деталі;
- здатність вирішувати проблеми, тобто здібності до синтезу й аналізу [16].

Розглядаючи якості творчої особистості, учені виділили сміливість, готовність ризикувати тощо. На думку Дж. Гілфорда, здібність до творчості багатовимірна, бо вона включає в себе дивергентне мислення, гнучкість і швидкість думки, багату уяву, естетичні цінності, розвинену інтуїцію.

Визначальним компонентом творчості, на думку вченого, є дивергентне мислення, до основних характеристик якого можна віднести швидкість (здатність швидко уявляти багато різноманітних варіантів вирішення проблеми), гнучкість (здатність продукувати альтернативні розв'язки), оригінальність (відображає міру відмінності пропонованих розв'язків від розв'язків більшості індивідів) і детальне розроблення ідеї.

У статті «Риси творчості» Дж. Гілфорд робить припущення, що рухливість мислення становить один із важливих якісних аспектів творчості [16].

Інтегрованим структурним елементом креативності, на думку дослідника наукової творчості О. Лука, є оцінна функція. Він уважав, що здатність до оцінки забезпечує можливість самодостатності, самоконтролю, впевненості творчої людини в собі, у своїх здібностях, рішеннях, визначаючи тим самим її самостійність, некомфортність і багато інших інтелектуальних та особистісних якостей. Учений виділив такі характерологічні риси творчої особистості:

- готовність до ризику (виявляється в тому, що людина, яка продукує багато ідей, повинна мати сміливість їх висловити);
- імпульсивність; поривчастість і незалежність думок та суджень (творча людина може сама вибрати те, що їй подобається, може проявити власне ставлення до предмета);

- почуття гумору й схильність до жарту, до смішного (така людина цінує гумор і сприйнятлива до смішного);
- оригінальність, але без химерності, без прагнень підкреслити свою незвичність;
- уміння зосереджувати увагу й довго втримувати її на певному питанні, тематиці чи проблемі – одна з найважливіших умов успіху будь-якої діяльності;
- сміливість розуму й думки. Ця риса, на думку вченого, є найважливішою, тому що жодні розумові здібності без неї не приведуть до справжніх творчих злетів [9, с. 98].

Цінною в контексті дослідження є думка вченого про роль колективу у формуванні творчої особистості: «Творчий потенціал залежить від того, чи існує в певному колективі попит на творчість, наскільки високо він оцінює нешаблонні ідеї, вихід за межі традиційних і звичних уявлень та норм» [10, с. 4].

Підхід до творчості як інтегрованого явища був здійснений у дослідженнях О. Матюшкіна. У концепції творчої обдарованості як загальної психологічної передумови творчого розвитку особистості автор виокремив найбільш характерні риси творчої особистості:

- домінуюча роль пізнавальної мотивації;
- дослідницька, пошукова активність, яка виражається в бажанні до виявлення нового, у постановці й вирішенні проблем;
- здатність досягати оригінальних рішень;
- можливість прогнозувати й передбачати;
- творення ідеальних еталонів, що забезпечують високі естетичні, моральні та інтелектуальні оцінки.

Усі разом ці здібності складають єдину структуру творчої обдарованості, яка проявляється на всіх рівнях індивідуального розвитку людини [11, с. 30]. Учений доходить важливого висновку, що рівень творчого потенціалу й майстерності педагога є найважливішим фактором розвитку творчих здібностей учнів (студентів). Відповідно й професійна творча підготовка педагога, формування його як творчої особистості є основним ключем до розвитку творчих здібностей студентської молоді.

Суголосною є думка вченого В. Андрєєва щодо характеристики творчої особистості, який зазначав, що це тип людини, якій властива стійка, високого рівня спрямованість на творчість, мотиваційно-творчу активність, що виявляється в органічній єдності з високим рівнем творчих здібностей, які й дають їй змогу досягнути прогресивних, соціально й особистісно значущих творчих результатів в одному або кількох видах діяльності [3, с. 58].

Автор зауважує, що творча особистість є активною, вона не уникає конфліктів із собою та довколишньою дійсністю. Така сміливість полягає в постановці проблеми, несподіваність – у загостренні протиріч, відмові від загальноприйнятих шляхів і способів вирішення суперечності, багатій уяві, без якої неможливо генерувати оригінальну ідею, наполегливості в доведенні запланованого до завершення, незважаючи на можливі конфлікти з колегами і навіть із суспільною думкою [3, с. 22].

Вчений виділяє такі ознаки творчості як виду людської діяльності:

- наявність суперечності проблемної ситуації або творчого завдання;
- соціальна й особиста значущість і прогресивність, що впливають на розвиток суспільства й людини;
- наявність об'єктивних (соціальних, матеріальних) та суб'єктивних (особистісних якостей – знань, умінь, особливо позитивної мотивації, творчих здібностей особистості) передумов, умов для творчості;
- новизна й оригінальність процесу або результату.

На думку С. Сисоевої, забезпечення творчого розвитку особистості – найважливіше завдання всіх світових освітніх систем. Головною ознакою творчої особистості, вважає науковець, є її творчі якості, тобто індивідуально-психологічні особливості людини, що відповідають вимогам творчої діяльності, є умовою її успішного виконання. Однак рівень розвитку творчих психічних процесів виявити досить складно. Водночас вони мають вирішальне значення для розвитку творчої особистості [15 с. 15]. Серед ознак педагогічної креативності С. Сисоева виокремлює такі: високий рівень соціальної і моральної свідомості; пошуково-перетворювальний стиль мислення; розвинені інтелектуально-логічні здібності (уміння аналізувати, обґрунтовувати, пояснювати, виділяти головне тощо); проблемне бачення; творча фантазія, розвинута уява; специфічні особистісні якості (любов до дітей; безкорисливість; сміливість; готовність до розумного ризику в професійній діяльності; цілеспрямованість; допитливість; самостійність; наполегливість; ентузіазм); специфічні мотиви (необхідність реалізувати своє «Я»; бажання бути визнаним; творчий інтерес; захопленість творчим процесом, своєю працею; прагнення досягти найбільшої результативності в конкретних умовах власної педагогічної діяльності); комунікативні здібності; здатність до самоуправління; високий рівень загальної культури [14, с. 8]. Вважаємо, що така позиція вченої відображає важливу характеристику педагогічної креативності як необхідної якості успішної професійної діяльності. Слушним є висновок дослідника про те, що рівень творчості та майстерності педагога є основним чинником розвитку творчого потенціалу вихованців.

Висновки. Зазначимо, що творчий розвиток дітей дошкільного віку під час різноманітних видів

колективної діяльності залежить від особистості педагога, його загальнолюдських та професійних цінностей. Насамперед вихователь дошкільного навчального закладу має бути творчою особистістю, володіти високим рівнем педагогічної майстерності. Окрім того, виховання особистості, здатної до успішної творчої діяльності, залежить насамперед від готовності педагога нестандартно підходити до своїх професійних обов'язків, його бажання творити разом із дітьми.

У дослідженні виокремлено та науково обґрунтовано методологічні принципи професійної підготовки майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів до педагогічної творчості: інноваційності й дитиноцентризму, що забезпечує врахування здібностей, інтересів, творчих нахилів дітей дошкільного віку, стимулювання їхньої пошукової активності, винахідливості та фантазування, розвитку творчого мислення в різноманітних видах активної творчої діяльності; індивідуалізації навчання студентів, що передбачає визнання індивідуальності кожного із суб'єктів творчої взаємодії, врахування педагогічних здібностей і професійних наукових інтересів та створення умов для творчого самовираження студентів, актуалізації їхніх творчих здібностей, комунікативної взаємодії, самобутності, активності, творчості тощо; гуманізації навчання й виховання студентів, що сприяє формуванню гуманістичних педагогічних цінностей як основи педагогічної діяльності та забезпечує гуманістичний стиль творчої взаємодії між викладачем та студентом; діалогізації професійного педагогічного спілкування, що ґрунтується на повазі до особистості, діалогічному спілкуванні, емпатії та рефлексії, сприяє стимулюванню ініціативи, активності, самореалізації і творчого розвитку майбутніх фахівців та уможливує рівноправну позицію партнерів спілкуванню; принцип співробітництва, співтворчості, синергії, що виявляється у взаємодії студентів і викладача як суб'єктів розвивального творчого середовища, якій притаманні діалогічність взаємин, доброзичливість, взаємна довіра, відкритість, готовність висловлювати думку і відстоювати свою позицію, уміння координувати власний погляд з думками інших людей. З'ясовано, що реалізація зазначених принципів професійної підготовки майбутніх вихователів до педагогічної творчості призводить до якісних змін у дошкільній освіті та відкриває нові можливості в напрямі гуманної педагогіки, співробітництва та співтворчості, відкритості до діалогу, суб'єкт-суб'єктних відносин викладача та студента, сприяє розвитку творчих здібностей, педагогічної інтуїції, орієнтації на загальнолюдські цінності, зумовлює інноваційні технології розвитку педагогічної творчості майбутнього вихователя.

Важливим компонентом підготовки вихователя до творчої діяльності є знання про суть та механізм творчого процесу, характеристики творчої особистості, особливості дитячої творчості й дієві чинники її розвитку, що і є перспективою подальших наукових розвідок.

ЛІТЕРАТУРА

1. Амонашвили Ш. А. Обучение. Оценка. Отметка / Ш. А. Амонашвили. – М.: Знание, 1980. 96 с.
2. Амонашвили Ш. А. Учитель, вдохнови меня на творчество! / Ш. А. Амонашвили; Подольский культурно-просветительский центр им. Н. К. Рериха; Центр инновационной педагогики и психологии Хмельницкого национального университета. – Хмельницкий, 2011. – 68 с. – (Библиотека Гуманной Педагогики).
3. Андреев В. И. Диалектика воспитания и самовоспитания творческой личности: основы педагогики творчества / В. И. Андреев. – Казань: Изд-во Казанского ун-та, 1988. – 236 с.
4. Андреев В. И. Педагогика творческого саморазвития: инновационный курс: в 2 кн. / В. И. Андреев. – Казань: Изд-во Казанского ун-та, 1998. – Кн. 2. – 230 с.
5. Бухвалов В. А. Алгоритмы педагогического творчества: кн. для учителя / В. А. Бухвалов. – М.: Просвещение, 1993. – 96 с.
6. Дошкільна освіта: словник-довідник: понад 1000 термінів, понять та назв / упоряд.: К. Л. Крутій, О. О. Фунтікова. – Запоріжжя: ЛПІС, 2010. – 324 с.
7. Загвязинский В. И. Педагогическое творчество учителя / В. И. Загвязинский. – М.: Педагогика, 1987. – 160 с.
8. Коджаспирова Г. М. Словарь по педагогике / Г. М. Коджаспирова, А. Ю. Коджаспиров. – М.: ИКЦ МарТ; Ростов н / Д.: МарТ, 2005. – 448 с.
9. Лук А. Н. Психология творчества / А. Н. Лук. – М.: Наука, 1978 – 126 с.
10. Лук А. Н. Учить мыслить / А. Н. Лук – М.: Знание. – 1975. – 96 с.
11. Матюшкин А. М. Концепция творческой одаренности / А. М. Матюшкин // Вопросы психологии. – 1989. – № 6. – С. 29–33.
12. Новейший психолого-педагогический словарь / сост. Е. С. Рапацевич; под общ. ред. А. П. Астахова. – Минск: Современная школа, 2010. – 928 с.
13. Педагогический словарь: учеб. пособие / под ред. В. И. Загвязинского, А. Ф. Закировой. – М.: ИЦ «Академия», 2008. – 352 с.
14. Сисоева С. О. Педагогічна творчість: монографія / С. О. Сисоева. – К.: Каравела, 1998. – 150 с.
15. Сисоева С. О. Педагогічна творчість учителя: визначення, теоретична модель, функції підготовки / С. О. Сисоева // Педагогіка і психологія. – 1998. – № 2. – С. 161–172.
16. Guilford J. P. Psychometrik approach to creativity / J. P. Guilford. – University of Southern California, 1986. – 227 p.

REFERENCES (TRANSLATED & TRANSLITERATED)

1. Amonashvyly Sh. A. Obuchenye. Otsenka. Otmетка / Sh. A. Amonashvyly. – M.: Znanye, 1980. 96 s.

2. Amonashvyly Sh. A. Uchytel, vdokhnovy menia na tvorchestvo! / Sh. A. Amonashvyly; Podolskiy kulturno-prosvetytelskiy tsentr ym. N. K. Rerykha; Tsentr ynnovatsyonnoi pedahohyky y psykholohyy Khmelnytskoho natsionalnogo unyversyteta. – Khmelnytskiy, 2011. – 68 s. – (Byblyoteka Humannoi Pedahohyky).
3. Andreev V. Y. Dyalektyka vospytaniya y samovospytaniya tvorcheskoi lychnosti: osnovy pedahohyky tvorchestva / V. Y. Andreev. – Kazan: Yzd-vo Kazanskoho un-ta, 1988. – 236 s.
4. Andreev V. Y. Pedahohyka tvorcheskoho samorazvytiya: ynnovatsyonnyi kurs: v 2 kn. / V. Y. Andreev. – Kazan: Yzd-vo Kazanskoho un-ta, 1998. – Kn. 2. – 230 s.
5. Bukhvalov V. A. Alhorytmy pedahohycheskoho tvorchestva: kn. dlia uchytelia / V. A. Bukhvalov. – M.: Prosveshchenye, 1993. – 96 s.
6. Doshkilna osvita: slovnyk-dovidnyk: ponad 1000 terminiv, poniat ta nazv / uporiad.: K. L. Krutii, O. O. Funtikova. – Zaporizhzhia: LIPS, 2010. – 324 s.
7. Zahviazytskyi V. Y. Pedahohycheskoe tvorchestvo uchytelia / V. Y. Zahviazytskyi. – M.: Pedahohyka, 1987. – 160 s.
8. Kodzhaspyrova H. M. Slovar po pedahohyke / H. M. Kodzhaspyrova, A. Yu. Kodzhaspyrov. – M.: YKTs MarT; Rostov n / D.: MarT, 2005. – 448 s.
9. Luk A. N. Psykholohiya tvorchestva / A. N. Luk. – M.: Nauka, 1978 – 126 s.
10. Luk A. N. Uchyt myslyt / A. N. Luk – M.: Znanye. – 1975. – 96 s.
11. Matiushkyn A. M. Kontseptsyia tvorcheskoi odarennosti / A. M. Matiushkyn // Voprosy psykholohyy. – 1989. – # 6. – S. 29–33.
12. Noveishyi psykholoho-pedahohycheskiy slovar / sost. E. S. Rapatsevych; pod obshch. red. A. P. Astakhova. – Mynsk: Sovremennaia shkola, 2010. – 928 s.
13. Pedahohycheskiy slovar: ucheb. posobyie / pod red. V. Y. Zahviazytskoho, A. F. Zakyrovoi. – M.: YTs «Akademyia», 2008. – 352 s.
14. Sysoieva S. O. Pedahohichna tvorchist: monohrafiia / S. O. Sysoieva. – K.: Karavela, 1998. – 150 s.
15. Sysoieva S. O. Pedahohichna tvorchist uchytelia: vyznachennia, teoretychna model, funktsii pidhotovky / S. O. Sysoieva // Pedahohika i psykholohiia. – 1998. – # 2. – S. 161–172.
16. Gruilord J. P. Psyshometrik approach to creativity / J. P. Gruilord. – University of Southern California, 1986. – 227 p.

Гаврилюк С. М., Полищук А. В. Основы развития педагогического творчества будущих воспитателей дошкольных учебных заведений

Статья посвящена проблеме развития педагогического творчества будущих воспитателей в условиях модернизации содержания современного дошкольного образования, внедрение новой парадигмы воспитания, целью которой является формирование человека нового времени, развитие ее креативных возможностей и творческого потенциала. В статье обобщены и сформулировано определение понятия «креативность». Обоснованы принципы профессиональной подготовки будущих воспитателей дошкольных учебных заведений к педагогическому творчеству. Выяснена роль воспитателя в развитии творческого потенциала личности, начиная с раннего дошкольного возраста. Определены показатели творческого потенциала личности воспитателя детей дошкольного возраста. Выводы имеют теоретическое и практическое значение для актуализации творческой деятельности специалистов дошкольного образования.

Ключевые слова: творческая личность, педагогическое творчество, креативность, творческая самореализация.

Havryliuk S. M., Polishchuk A. V. Methodological Bases Of Development Of Pedagogical Creativity Of Future Teachers Of Preschool Educational Institutions

The article is devoted to the problem of development of pedagogical creativity of future teachers in the conditions of modernization of the content of modern pre-school education, introduction of a new paradigm of education, the purpose of which is the formation of a person of modern time, development of its creative abilities and creative potential. The article summarizes and formulates definition of "creativity". Principles of professional training of future teachers of preschool educational institutions for pedagogical creativity are substantiated. The role of an educator in the development of creative potential of personality, from early preschool age is identified. Indicators of creative potential of personality of a tutor of children of preschool age are determined. The conclusion has theoretical and practical importance for actualization of creative activities of preschool education specialists

Keywords: creative personality, pedagogical creativity, creativity, creative self-realization.